

บทที่ 3

อุตสาหกรรมเบียร์และมาตรการเกี่ยวกับเบียร์

เบียร์เป็นสินค้าชนิดหนึ่งที่ทำรายได้ให้กับรัฐบาลในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก รัฐบาลได้รับรายได้จากการเก็บภาษีเบียร์ คือ ภาษีสรรพสามิต ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีเงินได้ร้านค้า อุตสาหกรรมเบียร์จึงเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัฐบาล แต่ในขณะเดียวกันผลกระทบจากการบริโภคเบียร์จะก่อให้เกิดผลเสียต่อทั้งผู้บริโภคเอง และสังคม รัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดจากการบริโภคสินค้าประเภทนี้ จึงได้กำหนดนโยบายต่าง ๆ ในการที่จะควบคุมปริมาณการบริโภคเบียร์ของคนในประเทศลงได้ มีการนำเอานโยบายเกี่ยวกับการรณรงค์เมาไม่ขับ โดยการจัดตั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ปี พ.ศ. 2544 (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2544) และเริ่มให้ความสำคัญโดยมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พุทธศักราช 2551 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2551)

เนื้อหาบทนี้แบ่งออกเป็นสี่ส่วน โดยส่วนแรกจะเป็นเรื่องอุตสาหกรรมเบียร์ ที่เกี่ยวกับด้านการผลิต จะกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการผลิตเบียร์ ประวัติ อุตสาหกรรมเบียร์ในประเทศไทย ส่วนผสม ขั้นตอนและกรรมวิธีในการผลิตเบียร์ ที่เริ่มตั้งแต่การคัดเลือกส่วนผสม การหมัก จนกระทั่งถึงการบรรจุหีบห่อซึ่งเป็นกรรมวิธีที่เป็น ขั้นตอนสุดท้ายของการผลิตเบียร์ ส่วนที่สองจะเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคของเบียร์ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริโภคนั้น เป็นการวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมของผู้บริโภค จำแนกตามเพศ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษา และชนิดของสุราที่ดื่มบ่อยที่สุด ส่วนที่สามกล่าวถึงผลกระทบของการผลิตเบียร์ซึ่งมีผลทั้งด้านบวกและด้านลบ และในส่วนสุดท้ายจะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทและมาตรการการรณรงค์เกี่ยวกับเบียร์ที่กระทำโดยภาครัฐบาล

อุตสาหกรรมเบียร์

ประวัติการผลิตเบียร์

ข้อมูลจาก สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 23 (2541, หน้า 277-278) พบว่า ประวัติความเป็นมาของเบียร์มีมาเป็นเวลานานเกือบ 5,000 ปีแล้ว โดยมีการค้นพบบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับแคว้นเมโสโปเตเมีย (Mesopotamia) ราว 2,800 ปีก่อนคริสต์ศักราช ที่พูดถึงการแบ่งปันเบียร์และขนมปังให้กับผู้ใช้แรงงานในสมัยนั้น การทำเบียร์และบริโภคในสมัยนั้นพบว่า ใกล้เคียงกับข้อบัญญัติที่บังคับใช้ในสมัยของกษัตริย์ฮัมมูราบี (Hammurabi, 1728 ถึง 1686 ก่อนคริสต์ศักราช) แห่งแคว้นบาบิโลเนีย (Babylonia)

สมัยอียิปต์โบราณก็พบว่า มีการผลิตเบียร์และนิยมดื่มเบียร์กันอย่างกว้างขวาง โดยการพบหลักฐานที่เป็นภาพเขียนและภาพสลักเกี่ยวกับเรื่องราวของการผลิตเบียร์บนแผ่นหิน เบียร์ของอียิปต์ผลิตโดยเอาขนมปังที่ทำจากแป้งข้าวบาร์เลย์ที่เอาเมล็ดข้าวบาร์เลย์มาเพาะให้รากงอก แล้วเอามาปั่นหยาบ ๆ ผสมกับน้ำป็นเป็นก้อนต่อจากนั้นจึงเอาไปปิ้งไม่ต้องให้สุกดีแล้วเอาไปแช่น้ำหมักทิ้งค้างคืนไว้ ขนมปังจะเริ่มบูดโดยเชื้อยีสต์ในอากาศ และเกิดแอลกอฮอล์ขึ้น เมื่อเอาไปกรองจะได้น้ำเบียร์สีขาวมีฟอง รสเปรี้ยว ใช้เป็นเครื่องดื่มบางครั้งอาจมีการเติมสมุนไพรลงไปเพื่อทำให้มีกลิ่นหอม

ในดินแดนของชาวอินเดียแดง ทวีปอเมริกาใต้ ก่อนที่ชาวฝรั่งเศสชาวจะยึดครองพบว่า ชาวอินเดียแดงรู้จักผลิตสุราโดยใช้แป้งข้าวโพดมาทำเป็นสาคู

ในทวีปยุโรป เบียร์เป็นเครื่องดื่มที่นิยมกันในชาติเยอรมัน ซึ่งในสมัยก่อนจะผลิตกันภายในครอบครัวเหมือนการเตรียมอาหารประจำวัน โดยสตรีมีหน้าที่ผลิตด้วยวิธีการง่าย ๆ ต่อมาการผลิตเบียร์ได้กระจายเข้าไปมีบทบาทในศาสนาคริสต์ โดยมีการผลิตในปริมาณที่มากขึ้น เพื่อแจกจ่ายให้กับผู้ร่วมงานทางศาสนา

ชาวเยอรมันในสมัยโบราณรู้จักผลิตเบียร์ขึ้นก่อนประเทศอื่น ๆ ในทวีปยุโรป และตั้งชื่อของสุราประเภทที่ผลิตด้วยแป้งจากข้าวบาร์เลย์ที่เพาะให้รากงอกแล้วนำมาคั่วบด ต้ม และนำไปหมักว่า บิเออร์ (Bior) เครื่องดื่มบิเออร์นั้นมีรสเปรี้ยวอมหวานและใช้บริโภคเป็นอาหารประจำวันหลักฐานทางโบราณคดียังพบว่า เมื่อนำกากแห้งที่ติดอยู่ในภาชนะดินเผาซึ่งขุดพบในซากเมืองโบราณวิเคราะห์จะพบว่า มีเบียร์ดีกรีสูงที่ผลิตจาก

ข้าวสาลีผสมน้ำผึ้ง เบียร์ชนิดนี้ เรียกว่า อโล (Alo) ซึ่งน่าจะเพี้ยนมาเป็น เอล (Ale) ในยุคต่อมา

ในสมัยก่อนมีการนำพืชชนิดต่าง ๆ ที่มีกลิ่นหอม เช่น เครื่องเทศ และดอกไม้แห้ง มาผสมเข้าด้วยกัน แล้วใส่ลงไปเพื่อให้เบียร์มีกลิ่นหอม ต่อมาในศตวรรษที่ 14 มีการนำดอกฮ็อพมาใช้เป็นส่วนผสมสำคัญของการทำเบียร์เพื่อให้มีกลิ่นหอมดังกล่าว รสและกลิ่นหอมของดอกฮ็อพเป็นที่ชื่นชอบของผู้บริโภค จึงนิยมกันอย่างแพร่หลายมาก จนดอกฮ็อพกลายเป็นของมีค่าราคาสูง และนิยมปลูกกันมาก

ในศตวรรษที่ 15 พบว่า วัตถุดิบสำคัญที่ใช้ในการผลิตเบียร์มีปริมาณน้อยลง เนื่องจากผลกระทบจากสภาพธรรมชาติทำให้เก็บเกี่ยวข้าวบาร์เลย์และฮ็อพได้น้อย จึงมีการนำพืชชนิดอื่น มาใช้แทนฮ็อพ ขณะเดียวกันก็มีการนำธัญพืชอื่นที่ใช้สำหรับทำขนมปัง มาใช้แทนข้าวบาร์เลย์ ดังนั้น ในปี ค.ศ. 1516 จึงมีการตั้งกฎแห่งความบริสุทธิ์ (purity law) ในประเทศเยอรมนี เพื่อกำหนดให้ผู้ผลิตเบียร์ต้องใช้เฉพาะข้าวมอลต์ ฮ็อพ และน้ำ เท่านั้นสำหรับการผลิตเบียร์เหตุผลก็คือ ต้องการให้ผู้บริโภคได้รับความยุติธรรมในเรื่องของราคาและคุณภาพเมื่อใช้วัตถุดิบที่เหมือนกัน และยังใช้กฎนี้มาจนทุกวันนี้กฎดังกล่าวมิได้กำหนดบังคับใช้ในประเทศอื่น ดังนั้นจึงมีการนำเอาข้าวเจ้า ข้าวโพด มัน หรือน้ำตาล มาใช้เป็นส่วนผสมปนกับข้าวมอลต์ในการผลิตเบียร์

ประวัติการผลิตเบียร์ในประเทศไทย

ข้อมูลจาก สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 23 (2541, หน้า 279-280) พบว่า ส่วนประวัติของอุตสาหกรรมเบียร์ในประเทศไทยนั้น ได้เริ่มต้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปรารถนาที่จะให้คนไทยดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรม ทัดเทียมประเทศเพื่อนบ้าน ต่อมาในปี พ.ศ. 2473 พระยาภิรมย์ภักดี (บุญรอด เศรษฐบุตร) ได้ยื่นเรื่องขออนุญาตผลิตเบียร์ต่อกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ซึ่งมีพระยาโกมารกุลมนตรี เป็นเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติอยู่ในขณะนั้น พร้อมทั้งทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต โดยเห็นว่า เบียร์เป็นสินค้าที่ชาวต่างประเทศได้ส่งเข้ามาจำหน่ายในประเทศสยามนานแล้ว ทำให้มีเงินออกนอกประเทศมาก ถ้าสามารถผลิตขึ้นได้เองก็จะป้องกันเงินออกนอกประเทศ และประหยัด รวมทั้งได้ประโยชน์ที่จะ

สามารถขายได้ราคาสูงกว่า สามารถใช้ปลายข้าวแทนข้าวมอลต์ ทำให้กรรมกรไทยมีงานทำ รัฐบาลได้พิจารณาภาษีเบียร์ ซึ่งครั้งแรกกำหนดให้เสียภาษีลิตรละ 63 สตางค์ ระหว่างที่รอการอนุญาตจากทางรัฐบาล พระยาภิรมย์ภักดีได้เดินทางไปเมืองไช่ฉวน ประเทศจีน โคจิ้น ในปี พ.ศ. 2474 เพื่อศึกษาแบบแปลนเครื่องจักรตลอดจนวิธีผลิตเบียร์ หลังจากรัฐบาลพิจารณาเรื่องการอนุญาตให้ตั้งโรงงานผลิตเบียร์และการเก็บภาษีเบียร์ ผ่านไปประมาณ 1 ปี จึงได้อนุญาตให้พระยาภิรมย์ภักดีผลิตเบียร์ได้ แต่ห้ามการผูกขาด และให้คิดภาษีเบียร์ในปีแรกลิตรละ 1 สตางค์ ปีที่สองลิตรละ 3 สตางค์ ปีที่สามลิตรละ 5 สตางค์ ส่วนปีต่อ ๆ ไปจะพิจารณาตามที่เห็นสมควร

เมื่อได้รับอนุญาตจากทางรัฐบาลให้ตั้งโรงงานผลิตเบียร์แล้ว พระยาภิรมย์ภักดีจึงเดินทางไปยุโรปเพื่อซื้อเครื่องจักรในการผลิตเบียร์แต่เมื่อกลับมาเมืองไทยมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่ โดยมีพระยามโนปกรณนิติธาดาเป็นหัวหน้ารัฐบาล ทางรัฐบาลไทยไม่ยอมให้เสียภาษีตามพิกัดเดิมที่ตกลงกันไว้กับรัฐบาลเก่า แต่ได้ตกลงกันให้เสียภาษีในอัตราลิตรละ 10 สตางค์ เมื่อประมาณเดือนเมษายน พ.ศ. 2476 หลังจากนั้นจึงได้สร้างโรงงานขึ้นบริเวณที่ดินริมแม่น้ำเจ้าพระยา ย่านบางกระบือ โดยขอเช่าจากเจ้าพระยารามราฆพ ต่อมาจึงได้ขอซื้อมาเป็นกรรมสิทธิ์ ขณะทำการก่อสร้างนั้นพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาเสด็จฯ มาชมการก่อสร้างโรงงานถึงสองครั้ง พระยาภิรมย์ภักดีตั้งใจว่า จะตั้งชื่อบริษัทขณะที่จัดรูปแบบของบริษัทอยู่นั้นว่าบริษัทเบียร์สยาม แต่ถูกทักท้วงว่า ในบ้านเมืองนี้อะไรก็ชื่อสยามทั้งนั้นจึงตัดสินใจเอาชื่อของตนเองมาตั้งเป็นชื่อบริษัทโดยให้ชื่อว่าบริษัท บุญรอดบริวเวอรี่ จำกัด เบียร์ไทยที่ผลิตออกมาครั้งแรกในปี พ.ศ. 2477 นั้นได้นำไปทดลองดื่มกันในงานสโมสรคณะราษฎรเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2477 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงเปิดป้ายบริษัทเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2477 เบียร์รุ่นแรกที่ผลิตออกมาและวางจำหน่ายในราคาขวดละ 32 สตางค์นั้นมีเครื่องหมายการค้าอยู่หลายตรา คือ ตราหมี ตราสิงห์แดง ตราสิงห์ขาว ตราหม่ม ตราพระปรางค์ทองตราว่าวปักเป้า ตรากุญแจตรารถไฟ และตราสิงห์ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นตราอะไรก็ตาม ชาวบ้านสมัยนั้นมักจะเรียกรวมกันไปว่า “เบียร์เจ้าคุณ”

กรรมวิธีการผลิตเบียร์

ส่วนผสม ในการทำเบียร์นั้นวัตถุดิบสำคัญที่ใช้ คือ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 23, 2541, หน้า 281-282)

1. ข้าวมอลต์ ได้มาจากข้าวบาร์เลย์ ซึ่งเป็นพืชที่นิยมปลูกในประเทศที่มีภูมิอากาศเย็นจะมีการปลูกกันมากในประเทศทางทวีปยุโรป เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี ออสเตรีย อังกฤษ ไอร์แลนด์ เป็นต้น นอกจากนั้น ยังนิยมปลูกในประเทศแคนาดา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ประเทศทางทวีปเอเชียก็มีการปลูกกันมากในประเทศจีน ส่วนประเทศไทยมีการนำสายพันธุ์ข้าวบาร์เลย์ เข้ามาปลูกในแถบภาคเหนือ ซึ่งมีภูมิอากาศเย็น มีการส่งเสริมการปลูกข้าวบาร์เลย์ แต่ยังมีปริมาณไม่มากและไม่แพร่หลายเหมือนในประเทศอื่น ๆ ที่กล่าวข้างต้น ข้าวบาร์เลย์ที่เก็บเกี่ยวแล้ว จะนำไปเปลี่ยนสภาพให้เป็นข้าวมอลต์ในโรงงานทำมอลต์ที่เรียกว่า มอลต์ทอรี (Maltery) ส่วนผู้ที่มีหน้าที่ในการทำข้าวบาร์เลย์เป็นข้าวมอลต์ เรียกว่า มอลต์สเตอร์ (Maltster) ในขั้นตอนแรกจะนำข้าวบาร์เลย์ไปแช่น้ำที่อุณหภูมิประมาณ 45 องศาเซลเซียส เพื่อให้เมล็ดได้รับความชื้นพร้อมกับได้รับออกซิเจน ซึ่งจะทำให้เซลล์ (cells) ของเมล็ดได้รับการกระตุ้นเพื่อให้เกิดการงอกของรากอ่อนและใบอ่อน ต่อจากนั้นจึงถายน้ำออกแล้วนำเมล็ดข้าวบาร์เลย์ไปผึ่งบนตะแกรงซึ่งมีการเป่าลมที่มีความเย็นประมาณ 18 องศาเซลเซียส ไปที่เมล็ดข้าว ในช่วงนี้รากอ่อนและใบอ่อนจะงอกจากเมล็ด พังไว้ให้มีการงอกของรากอ่อนยาวประมาณ 2 ใน 3 ถึง 3 ใน 4 ของเมล็ด แล้วจึงนำเมล็ดข้าวไปอบให้แห้งอย่างช้า ๆ ที่อุณหภูมิประมาณ 5 องศาเซลเซียส การอบจึงจะแล้วเสร็จ ข้าวที่อบเสร็จแล้วนี้เรียกว่า ข้าวมอลต์ ซึ่งจะนำไปขัดเอารากอ่อนและใบอ่อนออก การอบให้แห้งนั้น อุณหภูมิของการอบจะเป็นตัวชี้ว่า ข้าวมอลต์ที่อบแล้วจะเป็นข้าวมอลต์ประเภทใด เช่น ถ้าอบที่อุณหภูมิ 120 องศาเซลเซียส จะทำให้เปลือกข้าวและเมล็ดเป็นสีดำจึงเรียกข้าวมอลต์ชนิดนี้ว่า มอลต์ดำ (black malt) หรือคาราเมลมอลต์ (caramel malt) เป็นต้น

2. น้ำ เป็นวัตถุดิบที่สำคัญอีกตัวหนึ่ง เนื่องจากเบียร์มีส่วนประกอบที่เป็นน้ำมากกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ คุณภาพของน้ำที่ใช้สำหรับการผลิตเบียร์ขึ้นอยู่กับลักษณะของเบียร์ที่จะผลิต ความอ่อน ความกระด้างของน้ำ จะมีผลต่อรสชาติของเบียร์ หรือมีผลต่อความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เป็นต้นว่า สารที่ให้ความขมที่มีอยู่ใน

ดอกฮ็อพ จะให้ความขมแก่เบียร์ได้มากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับความกระด้างและค่าความเป็นกรดเป็นด่างของน้ำ

3. ดอกฮ็อพ เป็นพืชล้มลุกประเภทไม้เลื้อยมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Humulus Lupulus* นิยมปลูกกันมากในประเทศแถบยุโรป เช่น ประเทศเยอรมนี อังกฤษ สาธารณรัฐเชค นอกจากนี้มีในประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลียนิวซีแลนด์ ในแถบเอเชียจะมีการปลูกฮ็อพในประเทศจีนและญี่ปุ่น

การใช้ฮ็อพในการผลิตเบียร์นั้น มีจุดประสงค์อยู่ด้วยกัน 3 อย่าง คือ

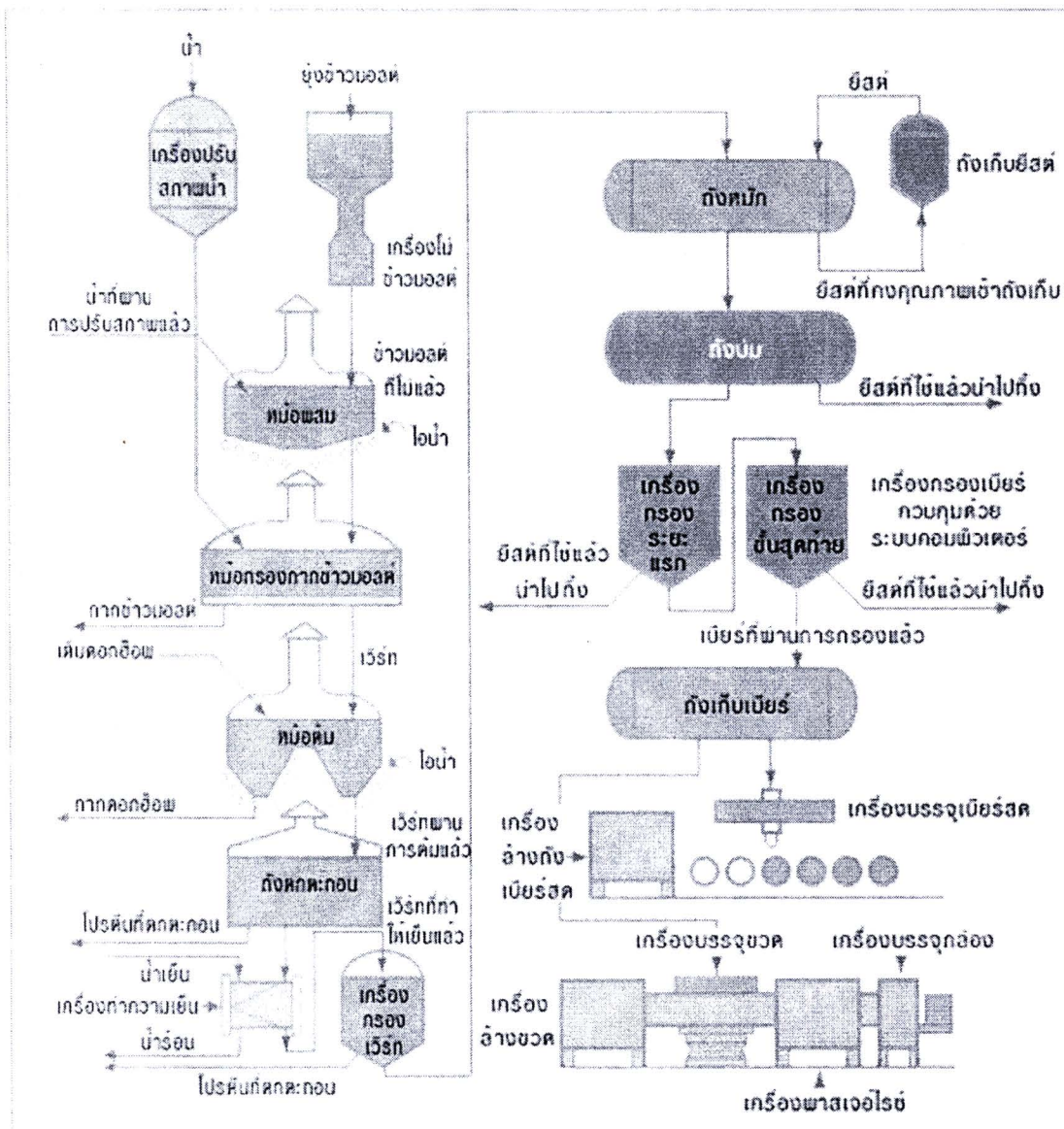
3.1 เพื่อให้ได้รสขม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเครื่องดื่มประเภทเบียร์ที่โคนกลีบดอกของดอกฮ็อพจะมีอับละอองเรณู ลักษณะสีเหลืองใส ๆ ติดอยู่ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเคมีจะสามารถให้ความขมออกมาได้

3.2 เพื่อช่วยให้โปรตีนตกตะกอนเร็วขึ้น ในกลีบดอกของดอกฮ็อพจะมีสารที่เรียกว่า โพลีฟีนอล (Polyphenol) ซึ่งจะ去做ปฏิกิริยาจับตัวกับโปรตีน ซึ่งมีอยู่ในเวิร์ท ทำให้โปรตีนตกตะกอนเร็วขึ้นและทำให้เบียร์ใส

3.3 เพื่อช่วยให้เบียร์มีกลิ่นหอม บริเวณอับละอองเรณูของดอกฮ็อพจะมีสารเหนียว ๆ และให้กลิ่นหอมอยู่ด้วย เป็นพวกน้ำมันหอมระเหย (volatile oil) ซึ่งจะให้กลิ่นหอมที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวแก่เบียร์

4. ยีสต์ หรือที่ชาวบ้านทั่วไปเรียกว่า ตำ จัดเป็นจุลินทรีย์ประเภทรา ที่สามารถใช้น้ำตาลจากมอลต์เป็นอาหารเพื่อการเจริญเติบโตและเพิ่มประชากร การใช้น้ำตาลเป็นอาหารของยีสต์ทำให้เกิดการเปลี่ยนน้ำตาลไปเป็นแอลกอฮอล์และก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเรียกว่า การหมัก ขณะเดียวกันจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางชีวเคมีอื่น ๆ ควบคู่กันไปด้วย

ยีสต์ที่ใช้เป็นตำสำหรับหมักเบียร์นั้น แบ่งออกได้ 2 ชนิด คือ ยีสต์ชนิดลอยหรือท็อป ยีสต์ และยีสต์ชนิดจม หรือบ๊อตทอมยีสต์

ภาพ 7 กรรมวิธีการผลิตเบียร์

ที่มา. จาก สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 23 (หน้า 291), 2541, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

กรรมวิธีการผลิต อธิบายได้โดยภาพ 7 ดังนี้

กรรมวิธีการผลิต การผลิตเบียร์เริ่มจากการนำข้าวมอลต์มาบดให้เมล็ดแตก พร้อมทั้งใส่น้ำผสมลงไปในถังผสมถึงผสมต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตเบียร์ในสมัยก่อนนั้น นิยมทำด้วยทองแดง เนื่องจากทองแดงเป็นวัสดุที่สามารถนำมาดัดเพื่อให้ได้รูปทรงที่

สวยงามต่าง ๆ ได้ง่าย ตัวทองแดงเองนอกจากจะมีความสวยงามแล้ว ยังเป็นตัวนำความร้อนที่ดี ทำให้ความร้อนสามารถผ่านไปที่ของผสมในถังผสมได้เร็วขึ้น ปัจจุบันทองแดงมีราคาแพงขึ้นมาก หาวัดคุได้น้อยลงและจะต้องเสียเวลาบำรุงรักษามากจึงมีการคิดค้นนำวัสดุสแตนเลสมาทำเป็นถังผสมสำหรับผสมข้าวและดัมเบียร์ ซึ่งนอกจากราคาจะถูกกว่าทองแดงแล้ว ยังสามารถทำความสะอาดด้วยระบบอัตโนมัติ ซึ่งประหยัดปลอดภัย และไม่เสียเวลาในการดูแลรักษามากนัก

เมื่อผสมข้าวและน้ำลงไปในถังผสมแล้วจึงให้ความร้อนที่เหมาะสม เพื่อให้เอนไซม์ที่มีอยู่ในข้าวมอลต์ เปลี่ยนแป้งไปเป็นน้ำตาลมอลโตส (maltose) หลังจากนั้นจึงแยกเอาของเหลวออกจากกากข้าว ของเหลวดังกล่าว เรียกว่า เวิร์ท (wort) ซึ่งจะมีความหวานของน้ำตาลมอลโตสอยู่ จากนั้นจึงต้มเวิร์ทให้เดือดพร้อมทั้งใส่ดอกฮ็อพเมื่อต้มเวิร์ทจนได้ที่แล้วจะปล่อยให้ตกตะกอนก่อน หลังจากนั้นจึงทำให้เย็นลงพร้อมทั้งใส่ยีสต์และเติมลมเพื่อการเจริญของยีสต์ แล้วนำไปหมักในถังหมัก อุณหภูมิของการหมักขึ้นอยู่กับชนิดของเบียร์และชนิดของยีสต์ที่ใช้ โดยทั่วไปถ้าใช้ที่บ่อยีสต์จะหมักที่ประมาณ 20-22 องศาเซลเซียส ถ้าใช้บ่อหมักยีสต์จะหมักที่ประมาณ 8-13 องศาเซลเซียส การหมักจะใช้เวลาประมาณ 5 วันสำหรับที่บ่อยีสต์ ส่วนบ่อหมักยีสต์ใช้เวลา 7-10 วัน

หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการหมักแล้วจึงแยกยีสต์ออก เบียร์ที่ได้ในช่วงนี้เรียกว่า กรีนเบียร์ (green beer) หรือยังเบียร์ (young beer) ซึ่งจะต้องนำไปเก็บบ่มต่อไปอีกระยะหนึ่ง โดยการควบคุมความเย็นและแรงดันภายในถังบ่มเพื่อให้เบียร์ใสขึ้นและมีรสชาติที่กลมกล่อม หลังจากนั้นนำไปกรองเพื่อแยกเอาตะกอนแขวนลอยและยีสต์ที่ตกค้างออก จึงจะได้เบียร์ที่ใสพร้อมดื่ม เบียร์ที่กรองพร้อมดื่มแล้วนี้เรียกกันว่า ดราฟท์เบียร์ (draught beer) หรือที่บ้านเรานิยมเรียกว่า เบียร์สด ซึ่งในสมัยก่อนจะมีการบรรจุลงถังไม้ (barrel) ต่อมามีการนำถังที่เป็นวัสดุอะลูมิเนียมมาแทนถังไม้ เนื่องจากไม่มีน้ำหนักมาก ยากต่อการดูแลรักษาไม่ให้เกิดการตกกระแทก และผุเปื่อยไปตามเวลา แต่ก็พบว่า ผิวของอะลูมิเนียมเมื่อสัมผัสกับเบียร์ซึ่งมีสภาพเป็นกรดเป็นระยะเวลาานาน จะทำให้เกิดการกัดกร่อนเป็นรูพรุน จึงมีการคิดค้นเอาวัสดุสแตนเลส มาทำเป็นถังสำหรับใส่เบียร์สดแทน โดยเรียกถังชนิดนี้ว่า கேก (keg) ซึ่งสะดวกต่อการขนส่งเคลื่อนย้ายและบำรุงรักษา ตลอดจนการล้างทำความสะอาด แสงสว่างซึ่งมีอัลตราไวโอเล็ต (UV) สามารถทำ

ปฏิกิริยาออกซิเดชันกับเบียร์ได้ มีผลทำให้สีของเบียร์เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการบรรจุเบียร์ลงในภาชนะที่เป็นขวด จึงนิยมใช้ขวดที่มีสี เช่น สีน้ำตาล หรือสีเขียว ซึ่งจะช่วยป้องกันแสงอัลตราไวโอเลตผ่านได้

เบียร์บางชนิดไม่นิยมกรองให้ใส แต่จะนิยมดื่มโดยยังมียีสต์ปนอยู่ด้วย เช่น วิทเบียร์ นิยมดื่มกันมากในรัฐบาวาเรีย ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศเยอรมนี

ผู้ผลิตเบียร์ในประเทศไทย

ข้อมูลจาก สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 23 (2541, หน้า 284-285) พบว่า นับตั้งแต่มีการผลิตเบียร์เป็นเครื่องดื่มขึ้นเองในประเทศไทย ปัจจุบันมีผู้ผลิตเบียร์เป็นอุตสาหกรรมอยู่ 5 ราย คือ บริษัท บุญรอด บริวเวอรี่ จำกัด ซึ่งเป็นผู้ผลิตเบียร์รายแรก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2477 ปัจจุบันผลิตเบียร์ตราสิงห์โกลด์ และสิงห์คราฟท์ มีโรงงานผลิตอยู่ที่ บางกระบือ กรุงเทพมหานคร ที่ตำบลบางคูวัดจังหวัดปทุมธานี และที่ขอนแก่นบริวเวอรี่ จังหวัดขอนแก่น

ในปี พ.ศ. 2501 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ได้ตั้งโรงเบียร์ขึ้นภายใต้การดำเนินงานของบริษัท บางกอกเบียร์ จำกัด โดยเริ่มดำเนินการได้ในปี พ.ศ. 2506 ผลิตเบียร์ตราหนุมานตราแผนที่ เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงแก่อสัญกรรมจึงมีผู้มารับช่วงดำเนินการต่อ และได้เปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ไทยอมฤตบริวเวอรี่ จำกัด ในปี พ.ศ. 2509 ผลิตเบียร์อมฤต มีสัญลักษณ์รูปพระอาทิตย์ทรงรถ เบียร์พัคฆ์ และเบียร์ขุนแผน เมื่อยุติการผลิตเบียร์อมฤต เบียร์พัคฆ์ และเบียร์ขุนแผน ในเวลาต่อมาจึงได้ผลิตเบียร์ AMARIT NB และได้รับลิขสิทธิ์เป็นผู้ผลิตเบียร์คอสเตอร์ (Kloster) ในปี พ.ศ. 2519 และเบียร์เบคส์ (Becks) ในปี พ.ศ. 2539 ซึ่งเบียร์ทั้งสองอย่างเป็นเบียร์จากประเทศเยอรมนี มีโรงงานผลิตอยู่ที่ บางโพ กรุงเทพมหานคร ต่อมาได้ย้ายโรงงานไปผลิตที่จังหวัดปทุมธานี ในปี พ.ศ. 2538

ในปี พ.ศ. 2527 ปริมาณการบริโภคเบียร์ได้เพิ่มขึ้นมาก ประกอบกับมีผู้สนใจเข้ามาลงทุนในธุรกิจอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น รวมทั้งรัฐต้องการรายได้เพิ่มขึ้นจากการเก็บภาษีเบียร์ จึงได้ทบทวนนโยบายการตั้งโรงงานเบียร์แห่งใหม่และในปี พ.ศ. 2535 จึงได้อนุญาตให้มีการตั้งโรงงานผลิตและจำหน่ายเบียร์ขึ้นอีก 3 ราย คือ บริษัท คาร์ลสเบอร์ก บริวเวอรี่ (ประเทศไทย) จำกัด ผลิตเบียร์คาร์ลสเบอร์ก (Carlsberg) ซึ่งเป็นเบียร์จาก

ประเทศเคนมาร์ก มีโรงงานอยู่ที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริษัท เบียร์ไทย จำกัด ผลิตเบียร์ตราช้าง มีโรงงานอยู่ที่อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริษัท ไทยเอเชีย แปซิฟิค บริวเวอรี่ จำกัด ผลิตเบียร์ไฮเนเคน (Heineken) ซึ่งเป็นเบียร์จาก ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีโรงงานอยู่ที่ตำบลไทรใหญ่ อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

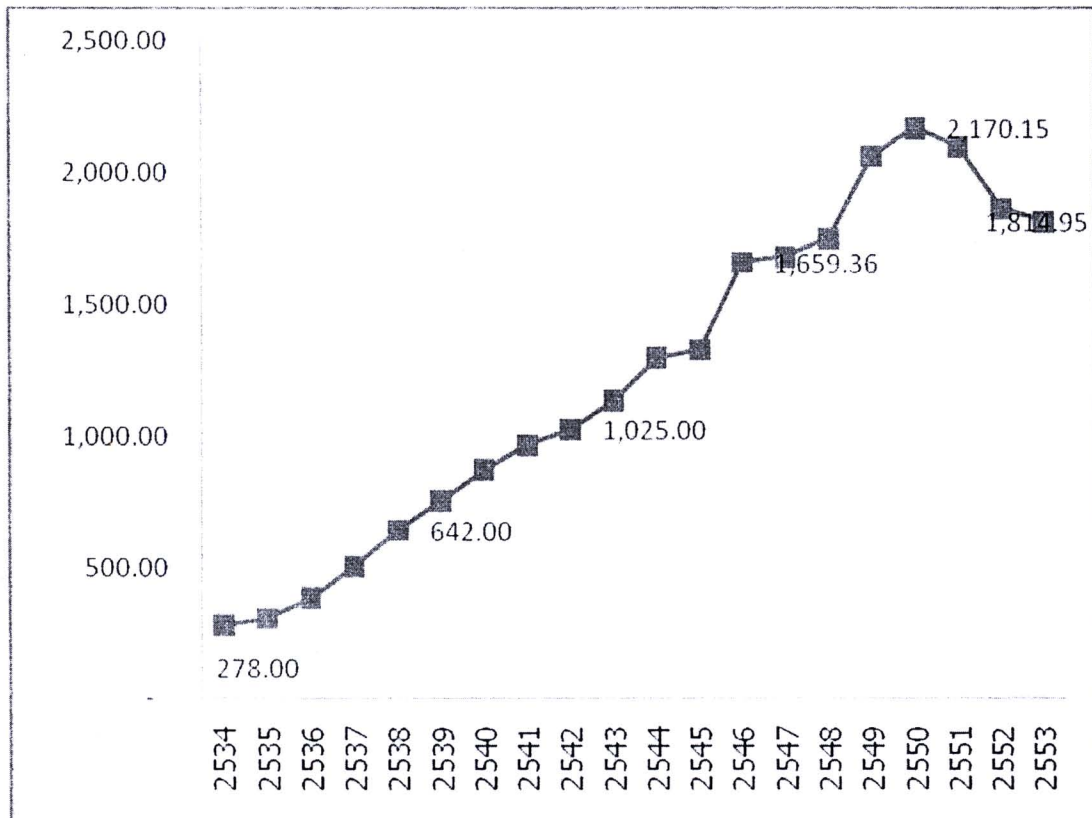
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคเบียร์ในประเทศไทย

ปริมาณการบริโภคเบียร์ทั้งหมดที่ผลิตในประเทศไทย มีปริมาณการบริโภคเบียร์รวมในปี พ.ศ. 2534 ทั้งสิ้น 278.00 ล้านลิตร ในปี พ.ศ. 2550 มีปริมาณการบริโภคเบียร์สูงสุดถึง 2,170.15 ล้านลิตร เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2549 ร้อยละ 5.21 และจะเห็นได้ว่าปริมาณการบริโภคเบียร์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534-2550 เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ยกเว้นในปี พ.ศ. 2551-2552 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีผลบังคับใช้วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา ประกอบกับการประกาศเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิตเบียร์จากร้อยละ 55 เพิ่มเป็นร้อยละ 60 ตามกฎกระทรวงกำหนดชนิดของสุราและอัตราภาษีสุรา (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552 ลงวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 (กรมสรรพสามิต, 2552ข, หน้า 31) ส่งผลให้การบริโภคเบียร์ในปีงบประมาณ 2551 หดตัวลงอย่างรวดเร็วร้อยละ 11.12 จนเหลือ 1,814.95 ล้านลิตรในปี พ.ศ. 2553 (ดูตาราง 3)

ตาราง 3

ปริมาณการบริโภคเบียร์ ปี พ.ศ. 2534-2553 (หน่วย: ล้านลิตร)

ปีงบประมาณ	ปริมาณการบริโภคเบียร์	อัตราการขยายตัวของปริมาณการบริโภคเบียร์ (ร้อยละ)
2534	278.00	-
2535	303.00	8.99
2536	384.00	26.73
2537	504.00	31.25
2538	642.00	27.38
2539	752.00	17.13

ภาพ 8 ปริมาณการบริโภคเบียร์มีผลผลิตในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2534-2553

ที่มา. จากการนำตัวเลขในตาราง 3 มา Plot กราฟ

เมื่อพิจารณาการดื่มสุราของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่ดื่มสุราในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2544-2550 พบว่า ในปี พ.ศ. 2544 มีจำนวนทั้งสิ้น 46.9 ล้านคน และในปี พ.ศ. 2547 จำนวนผู้ที่ดื่มสุราได้เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2544 สองล้านกว่าคน โดยมีจำนวนผู้ที่ดื่มสุราทั้งสิ้น 49.4 ล้านคน ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 จำนวนผู้ที่ดื่มสุราก็ยังคงเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนหนึ่งล้านกว่าคน โดยมีจำนวนผู้ที่ดื่มสุราทั้งสิ้น 51.1 ล้านคน ซึ่งน้อยกว่าการเพิ่มจากปี พ.ศ. 2544-2547 ประมาณเจ็ดแสนคน ในจำนวนของผู้ที่ดื่มสุราทั้งหมดในแต่ละปี พบว่า จำนวนประชากรที่เป็นเพศหญิงจะมีอัตราการดื่มสุรามากกว่าเพศชาย แต่อัตราการดื่มไม่แตกต่างกันมากโดยในปี พ.ศ. 2544 มีจำนวนประชากรที่เป็นเพศหญิงที่ดื่มสุราคิดเป็นร้อยละ 50.44 เพศชาย 49.56 ซึ่งเมื่อเทียบกันแล้วเพศหญิงดื่มสุรามากกว่าเพศชายคิดเป็นร้อยละ 0.88 แต่อัตราการดื่มสุราของเพศหญิงมีแนวโน้มในการดื่มสุรามากเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในปี พ.ศ. 2547 และปี พ.ศ. 2550 โดยคิดเป็นร้อยละ

50.46 และ 51.51 แต่ในขณะที่เพศชายมีแนวโน้มที่ลดลงจากการการดื่มสุราซึ่งมีอัตราการดื่มสุราคิดเป็นร้อยละ 49.54 และ 48.49 (ดูตาราง 4)

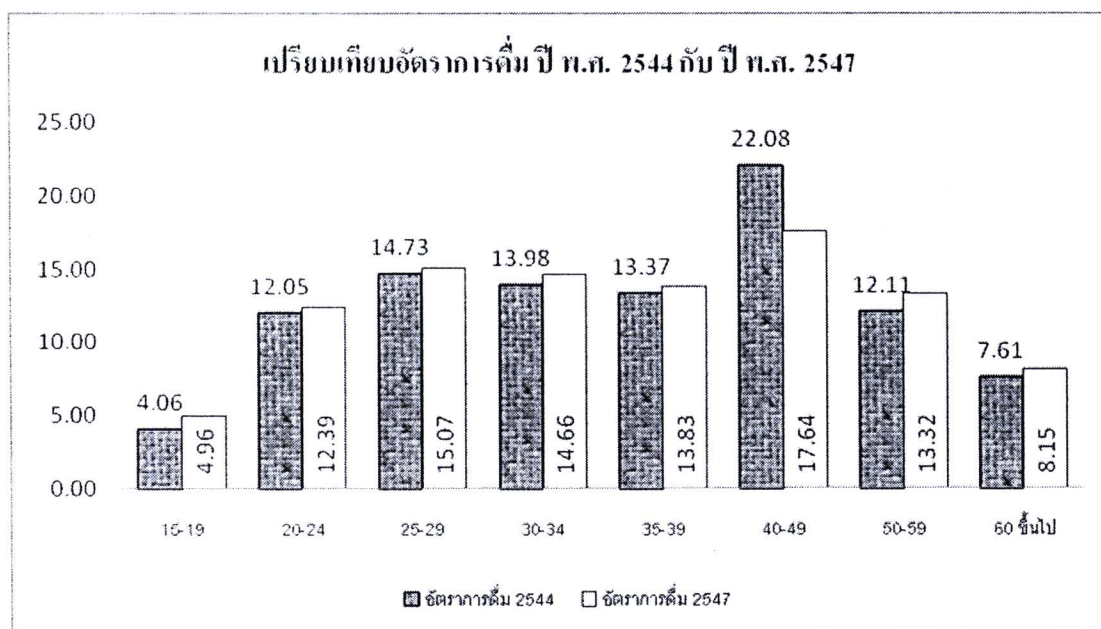
ตาราง 4
จำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่บริโภคสุรา จำแนกตามเพศที่วราชอาณาจักร
ปี พ.ศ. 2544-2550 (หน่วย: พันคน)

ปี พ.ศ.	ประชากรที่บริโภคสุรา (คน)				
	ยอดรวม	ชาย	อัตราร้อยละ	หญิง	อัตราร้อยละ
2544	46,980.40	23,281.30	49.56	23,699.10	50.44
2547	49,438.86	24,493.00	49.54	24,945.85	50.46
2550	51,166.85	24,812.74	48.49	26,354.11	51.51

ที่มา. จาก รายงานการสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร
ปี พ.ศ. 2544-2550, โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

จากการสำรวจจำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่มีพฤติกรรม การดื่มสุราเป็นประจำ โดยจำแนกตามกลุ่มอายุ และพฤติกรรม การดื่ม จะเห็นได้ว่าประชากรที่อยู่ในกลุ่มอายุ 40-49 ปี จะเป็นกลุ่มที่มีจำนวนประชากรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าประชากรในกลุ่มอื่น โดยประชากรที่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี และ 25-29 ปี จะมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ โดยมีอัตราประมาณร้อยละ 18 ของจำนวนประชากรที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด และเมื่อพิจารณากลุ่มประชากรที่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี และ 15-19 ปี ซึ่งเป็นวัยสูงอายุ และวัยรุ่น จะมีจำนวนผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้นมากกว่ากลุ่มอื่น จากการสำรวจปี พ.ศ. 2544 เทียบกับผลการสำรวจปี พ.ศ. 2547 จะเห็นว่าจำนวนประชากรที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มอายุ 50-59 ปี มีจำนวนเพิ่มขึ้น 182,600 คนในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งในปี พ.ศ. 2544 มีจำนวนผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มอายุ 50-59 ปี จำนวน 1,853,300 คน และเพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 2,035,900 คนในปี พ.ศ. 2547 ส่วนประชากรในกลุ่มอายุ 15-19 ปี ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีจำนวนเพิ่มขึ้น 50,860 คนในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งในปี พ.ศ. 2544 มีจำนวนผู้ดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ในกลุ่มอายุ 15-19 ปี จำนวน 1,842,800 คน และเพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 1,893,700 คนในปี พ.ศ. 2547 จะเห็นได้ว่ากลุ่มบุคคลที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น จะเป็นกลุ่มวัยรุ่น และวัยใกล้เคียงมากกว่ากลุ่มอายุอื่น และจากสถิติการสำรวจเป็นที่น่าสนใจว่าจำนวนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มมานาน ๆ ครั้งจะมีจำนวนประชากรสูงสุดเมื่อเทียบกับประชากรทุกกลุ่มอายุ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มทุกวันจะมีจำนวนประชากรต่ำสุดเมื่อเทียบกับประชากรทุกกลุ่มอายุ (ดูตาราง 5) และแสดงให้เห็นอัตราการดื่มโดยการเปรียบเทียบของปี พ.ศ. 2544 กับปี พ.ศ. 2547 (ดังแสดงในภาพ 9)

ภาพ 9 เปรียบเทียบอัตราการดื่ม ปี พ.ศ. 2544 กับปี พ.ศ. 2547

ที่มา. จากการนำตัวเลขในตาราง 5 มา Plot กราฟ

ตาราง 5

จำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ โดยจำแนกตามอายุ ทวีราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2544-2547
(หน่วย: พันคน)

กลุ่มอายุ (ปี)	ความถี่ของการดื่ม										
	ดื่มทุกวัน	ดื่ม 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์		ดื่ม 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์		ดื่ม 1-2 ครั้งต่อเดือน		ดื่มนาน ๆ ครั้ง	อัตราการดื่ม		
		2544	2547	2544	2547	2544	2547			2544	2547
ปี พ.ศ.											
15-19	10.40	11.89	47.70	52.17	93.50	150.36	105.80	152.85	390.72	4.06	4.96
20-24	42.50	87.87	174.30	138.28	326.60	352.45	367.80	380.63	934.43	12.05	12.39
25-29	101.70	160.74	214.20	252.47	432.10	464.98	387.70	472.86	953.49	14.73	15.07
30-34	128.30	183.26	226.30	298.91	409.00	401.96	338.70	365.01	991.51	13.98	14.66
35-39	168.40	179.58	215.10	236.75	372.00	506.14	313.50	266.40	925.41	13.37	13.83
40-49	337.10	435.01	334.20	335.03	549.80	642.22	482.60	537.51	746.42	22.08	17.64
50-59	236.70	268.41	188.00	224.85	293.10	323.41	219.40	311.93	907.30	12.11	13.32
60 ปีขึ้นไป	192.70	203.22	115.30	106.96	165.50	163.25	126.90	140.59	631.48	7.61	8.15
ยอดรวม	1217.80	1530.00	1515.10	1645.40	2641.60	3004.80	2342.40	2627.80	6480.80	100.00	100.00

ที่มา. จาก รายงานการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร ปี พ.ศ. 2544-2547, โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547,

กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ในปี พ.ศ. 2547 ได้มีการสำรวจประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่ดื่มเบียร์เป็นประจำ โดยจำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษาจะมีจำนวนผู้ที่ดื่มเบียร์มากกว่าผู้ที่ไม่เคยศึกษาและผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 57.57 ของประชากรที่ดื่มเบียร์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด โดยเพศชายมีอัตราการดื่มคิดเป็นร้อยละ 57.03 ของประชากรชาย และเพศหญิงมีอัตราการดื่มคิดเป็นร้อยละ 60.42 ของประชากรหญิง ส่วนในกลุ่มของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจะมีจำนวนผู้ที่ดื่มเบียร์มากเป็นอันดับสองคิดเป็นร้อยละ 27.82 ของประชากรที่ดื่มเบียร์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด โดยเพศชายมีอัตราการดื่มคิดเป็นร้อยละ 29.16 ของประชากรชาย และเพศหญิงมีอัตราการดื่มคิดเป็นร้อยละ 20.74 ของประชากรหญิง ในระดับปริญญาตรีทางด้านสายวิชาการและระดับอุดมศึกษาดำรงว่าอนุปริญญาและอนุปริญญาจะมีอัตราการดื่มเบียร์ที่ใกล้เคียงกันของประชากรที่ดื่มเบียร์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด โดยระดับปริญญาตรีทางด้านสายวิชาการจะมีอัตราการดื่มร้อยละ 5.45 และ 4.34 ตามลำดับ สำหรับผู้ที่ไม่เคยศึกษาจะมีอัตราการดื่มเบียร์คิดเป็นร้อยละ 3.18 ของประชากรที่ดื่มเบียร์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด โดยเพศชายมีอัตราการดื่มคิดเป็นร้อยละ 2.39 ของประชากรชาย และเพศหญิงมีอัตราการดื่มคิดเป็นร้อยละ 7.33 ของประชากรหญิง ส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสายอาชีพ ปริญญาโท ปริญญาเอก รวมถึงการศึกษารวมถึงที่ไม่ทราบการศึกษาจะมีอัตราการดื่มเบียร์ในอัตราที่ต่ำโดยไม่ถึงร้อยละ 1 ของประชากรที่ดื่มเบียร์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด (ดูตาราง 6)

ตาราง 6

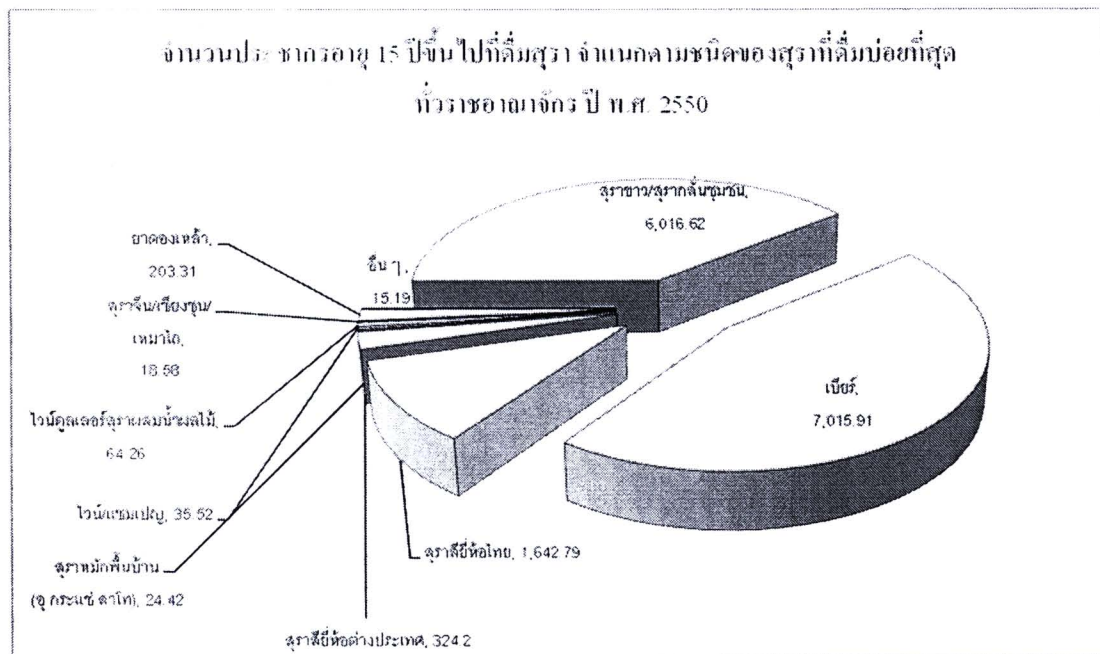
จำนวนประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีพฤติกรรมการดื่มสุรา จำแนกตามระดับการศึกษา
ที่สำเร็จ และเพศทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2547 (หน่วย: พันคน)

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ	ยอดรวม			อัตราร้อยละ		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
ยอดรวม	16161.95	13587.38	2574.57	100.00	100.00	100.00
ไม่เคยศึกษา	513.68	325.06	188.62	3.18	2.39	7.33
ต่ำกว่าประถมศึกษา						
และประถมศึกษา	9,304.53	7,748.94	1555.59	57.57	57.03	60.42
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น						
และตอนปลาย	4,496.38	3,962.29	534.09	27.82	29.16	20.74
ระดับอุดมศึกษา						
ต่ำกว่าอนุปริญญา						
และอนุปริญญา	700.65	635.96	64.69	4.34	4.68	2.51
ระดับปริญญาตรี						
สายวิชาการ	880.46	697.31	183.15	5.45	5.13	7.11
สายอาชีพศึกษา	68.52	46.97	21.55	0.42	0.35	0.84
ระดับปริญญาโท	109.61	95.93	13.68	0.68	0.71	0.53
ระดับปริญญาเอก	8.57	8.57	-	0.05	0.06	-
อื่น ๆ	30.07	24.26	5.81	0.19	0.18	0.23
ไม่ทราบ	49.48	42.09	7.39	0.31	0.31	0.29

ที่มา. จาก รายงานการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร
ปี พ.ศ. 2544-2547, โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

จากการสำรวจประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่ดื่มเบียร์เป็นประจำ โดยจำแนกตามชนิดของสุราที่ดื่มบ่อยที่สุดในปี พ.ศ. 2550 พบว่า ชนิดของสุราที่ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปนิยมดื่มมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ เบียร์ โดยมีอัตราการดื่มคิดเป็นร้อยละ 45.67 ของจำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด ในลำดับรองลงมาที่ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปนิยมดื่ม คือ สุราขาว/สุรากลั่นชุมชน โดยมีอัตรา

การดื่มคิดเป็นร้อยละ 39.17 ของจำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด และลำดับสามของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปนิยมดื่ม คือ สุราสียี่ห้อไทย โดยมีอัตราการดื่มคิดเป็นร้อยละ 10.69 ของจำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด ส่วนสุราชนิดอื่น ๆ ที่ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปนิยมบริโภคน้อย คือ สุราสียี่ห้อต่างประเทศ สุราหมักพื้นบ้าน ไวน์ต่าง ๆ สุราจีน รวมไปถึงยาคองเหล้าและสุราชนิดอื่น โดยมีอัตราการดื่มในอัตราที่ต่ำไม่ถึงร้อยละ 3 (ดูตาราง 7) โดยแสดงให้เห็นภาพของจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ดื่มสุรา จำแนกตามชนิดของสุราที่ดื่มบ่อยที่สุด ทัวราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2550 (ดังแสดงในภาพ 10)

ภาพ 10 จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ดื่มสุรา จำแนกตามชนิดของสุราที่ดื่มบ่อยที่สุด ทัวราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2550

ที่มา. จากการนำตัวเลขในตาราง 7 มา Plot กราฟ

ตาราง 7

จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ดื่มสุรา จำแนกตามชนิดของสุราที่ดื่มบ่อยที่สุด
ทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2550 (หน่วย: พันคน)

ชนิดของสุราที่ดื่มบ่อยที่สุด	จำนวนประชากรที่ดื่ม	อัตราการดื่มเบียร์ของ จำนวนประชากรที่ดื่ม
สุราขาว/สุรากลั่นชุมชน	6,016.62	39.17
เบียร์	7,015.91	45.67
สุราสียี่ห้อยไทย	1,642.79	10.69
สุราสียี่ห้อต่างประเทศ	324.20	2.11
สุราหมักพื้นบ้าน (อุ กระแช่ สาโท)	24.42	0.16
ไวน์/แชมเปญ	35.52	0.23
ไวน์คูลเลอร์สุราผสมน้ำผลไม้	64.26	0.42
สุราจีน/เชียงซุน/เหมาได	18.58	0.12
ยาคองเหล้า	203.31	1.32
อื่น ๆ	15.19	0.10
รวม	15,360.80	100.00

ที่มา. จาก รายงานการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร
ปี พ.ศ. 2544-2550, โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ผลกระทบของการผลิตเบียร์

ผลกระทบด้านบวกของการผลิตเบียร์

คุณค่าของเบียร์ เบียร์เป็นเครื่องดื่มที่ปรุงแต่งมาจากวัตถุดิบทั้งหลายที่มาจากธรรมชาติ จึงทำให้เบียร์เป็นเครื่องดื่มที่มีคุณประโยชน์ทางด้านโภชนาการ นอกจากจะช่วยดับกระหายแล้ว ยังช่วยกระตุ้นให้เจริญอาหาร ปริมาณแอลกอฮอล์และคาร์โบไฮเดรตที่มีอยู่ในเบียร์จะให้พลังงานต่อร่างกายการดื่มเบียร์ 1 ลิตร จะได้รับพลังงานประมาณ 440 กิโลแคลอรี แอลกอฮอล์ยังช่วยกระตุ้นการหมุนเวียนของโลหิต จึงเหมาะสำหรับผู้ที่มีความดันโลหิตต่ำ ถ้าชคาร์บอนไดออกไซด์ที่มีอยู่ในเบียร์ยังช่วยกระตุ้นน้ำย่อยจาก

กระเพาะอาหารทำให้ช่วยย่อยอาหารได้ดี ส่วนประกอบจากดอกฮ็อพและเกลือโพแทสเซียม ยังช่วยในการขับถ่ายปัสสาวะและชะล้างไต เบียร์ยังช่วยให้ผ่อนคลายความตึงเครียดทางประสาท ทำให้เกิดการตื่นตัว ในเบียร์ยังประกอบด้วยวิตามินที่มีคุณค่าหลายชนิด โดยเฉพาะวิตามินบี 1 และวิตามินบี 2 นอกจากนั้นเบียร์ยังมีโปรตีนเป็นส่วนประกอบอยู่ด้วย รวมทั้งเกลือแร่ต่าง ๆ เช่น แคลเซียมซึ่งช่วยป้องกันโรคหัวใจ แมกนีเซียมซึ่งจะช่วยควบคุมระดับคอเลสเตอรอล และเสริมสร้างการทำงานของกล้ามเนื้อหัวใจ ฟอสเฟตซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของกระดูก ฟัน และเป็นตัวช่วยสะสมพลังงาน นอกจากเกลือแร่ดังกล่าวแล้ว ยังมีพวกโซเดียมซัลเฟต โซเดียมคลอไรด์ และโซเดียมไนเตรต เป็นต้น (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 23, 2541, หน้า 295)

นับว่าเบียร์เป็นเครื่องดื่มที่มีมานานแล้ว และมีการศึกษาค้นคว้าพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงอุตสาหกรรมการผลิตเบียร์อย่างสม่ำเสมอ จนทำให้การดื่มเบียร์ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายและรู้จักกันไปทั่วโลก ทำให้อุตสาหกรรมเบียร์ขยายใหญ่ขึ้นจากทวีปยุโรปเข้าไปในทวีปอเมริกา และแพร่หลายเข้ามาในทวีปเอเชีย ในประเทศไทยก็เช่นกัน อุตสาหกรรมเบียร์มีการขยายตัวอย่างมากในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา เมื่อศึกษารายได้ประชากรในระยะเวลาดังกล่าว พบว่า ประชากรมีรายได้สูงขึ้น ทำให้มีการดื่มเบียร์เพิ่มขึ้น การขยายตัวของอุตสาหกรรมเบียร์จึงใช้บอกถึงสภาพเศรษฐกิจของประเทศได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนั้นยังส่งผลให้เกิดการขยายตัวในอุตสาหกรรมบรรณภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมขวด อุตสาหกรรมกระป๋องและอุตสาหกรรมกล่องกระดาษอีกด้วย

ทำรายได้ให้กับประเทศทางด้านการส่งออก ซึ่งมูลค่าในการส่งออกสินค้าเบียร์ของไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551-2553 ปรากฏว่าในปี พ.ศ. 2553 มียอดการส่งออกของสินค้าทั้งหมดมูลค่าสูงสุด คือ 802,653.48 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2551 ยอดการส่งออกมีมูลค่าต่ำลงมา คือ 778,056.16 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2552 ยอดการส่งออกมีมูลค่าต่ำสุด คือ 754,211.67 ล้านบาท ในขณะที่ยอดการส่งออกมีแนวโน้มที่สูงขึ้น แต่ยอดการส่งออกของสินค้าเบียร์กลับมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ คือ ในปี พ.ศ. 2551 การส่งออกสินค้าเบียร์มีอัตรามูลค่าการส่งออกร้อยละ 0.458 หรือมูลค่า 3,561.74 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2552 อัตราการส่งออกสินค้าเบียร์ลดต่ำลง คือ อัตรามูลค่าการส่งออกร้อยละ 0.455 หรือมูลค่า

3,432.51 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2553 อัตราการส่งออกสินค้าเบียร์ลดลงต่ำสุด คือ อัตรามูลค่าการส่งออกร้อยละ 0.418 หรือมูลค่า 3,358.17 ล้านบาท (ดูตาราง 8)

ซึ่งยอดการส่งออกสินค้าเบียร์มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551-2553 เนื่องจาก
เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยจากวิกฤติการเงินและความขัดแย้งทางการเมืองใน
ประเทศ ประกอบกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลงส่งผลให้การบริโภคเบียร์ลดลง

ตาราง 8

เปรียบเทียบมูลค่าการส่งออกสินค้าเบียร์กับสินค้าทุกชนิดของไทย ปี พ.ศ. 2551-2553 (หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ชนิดของสินค้า				
	เบียร์ทำจากมอลต์-อื่น ๆ	เบียร์ทำจากมอลต์-เบียร์ดำสเข้ม (สเต้าท์) และเบียร์ดำเข้ม (พอร์เตอร์)	รวมเบียร์ทั้ง 2 ชนิด	สินค้าชนิดอื่น ๆ	รวมสินค้าที่ส่งออก
2551	2,649.16	912.58	3,561.74	774,494.42	778,056.16
อัตราร้อยละของ					
มูลค่าการส่งออก	-	-	0.45	99.54	100.00
2552	2,245.11	1,187.40	3,432.51	750,779.16	754,211.67
อัตราร้อยละของ					
มูลค่าการส่งออก	-	-	0.45	99.54	100.00
2553	1,717.18	1,640.99	3,358.17	799,295.31	802,653.48
อัตราร้อยละของ					
มูลค่าการส่งออก	-	-	0.41	99.58	100.00

ที่มา. จาก ศูนย์วิจัยระยะเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร, โดย สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2554ค, ค้นเมื่อ 19 กันยายน 2554, จาก

<http://fic.nfi.or.th/stat2010>

ผลดีที่ได้รับจากจากอุตสาหกรรมเบียร์ เบียร์เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญแหล่งหนึ่งของรัฐบาลซึ่งมีรายได้จากการเก็บภาษีเบียร์เพิ่มขึ้นเกือบทุกปีเพราะปริมาณการบริโภคเบียร์ของคนในประเทศเพิ่มมากขึ้นดังจะเห็นได้จากยอดจำหน่ายเบียร์ที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งการจ้ดเก็บภาษีเบียร์ของรัฐบาลที่มีอัตราสูงขึ้นซึ่งรัฐบาลมีรายได้จากการจ้ดเก็บภาษีเบียร์ในแต่ละปีไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ของรายได้จากภาษีทั้งหมดที่รัฐบาลจัดเก็บได้และในปี พ.ศ. 2544 จัดเก็บได้สูงถึงร้อยละ 3.82 ส่วนอัตราการเพิ่มของรายได้จากการจัดเก็บภาษีเบียร์นั้น ในปี พ.ศ. 2549 ภาษีที่ได้จากเบียร์มีอัตราลดลงจากปี พ.ศ. 2548 ร้อยละ 2.80 (ดูตาราง 9) เนื่องจากในปีดังกล่าวมีนโยบายเกี่ยวกับการรณรงค์เมาไม่ขับ มูลนิธิเมาไม่ขับร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งมีผลทำให้ปริมาณการบริโภคเบียร์ลดลงบ้างเพียงเล็กน้อย แต่ในปี พ.ศ. 2552 อัตราภาษีเบียร์ลดลงต่ำสุดจากปี พ.ศ. 2551 ร้อยละ 8.36 เนื่องจากรัฐบาลได้เข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้นโดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ทำให้ภาษีที่ได้จากเบียร์มีอัตราลดลงต่ำสุด อัตราการเพิ่มของรายได้จากภาษีเบียร์ค่อนข้างสูงในปี พ.ศ. 2539, 2540, 2544, 2546, 2547 และ 2548 ซึ่งมีอัตราการเพิ่มเกินกว่าร้อยละ 10 และในปี พ.ศ. 2553 ปริมาณการบริโภคเบียร์มีแนวโน้มกลับเพิ่มมากขึ้นอีก รวมทั้งมีการปรับอัตราภาษีที่จัดเก็บกับเบียร์สูงขึ้นทำให้อัตราการเพิ่มของรายได้จากภาษีเบียร์เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 20.08 (ดูตาราง 9)

ตาราง 9

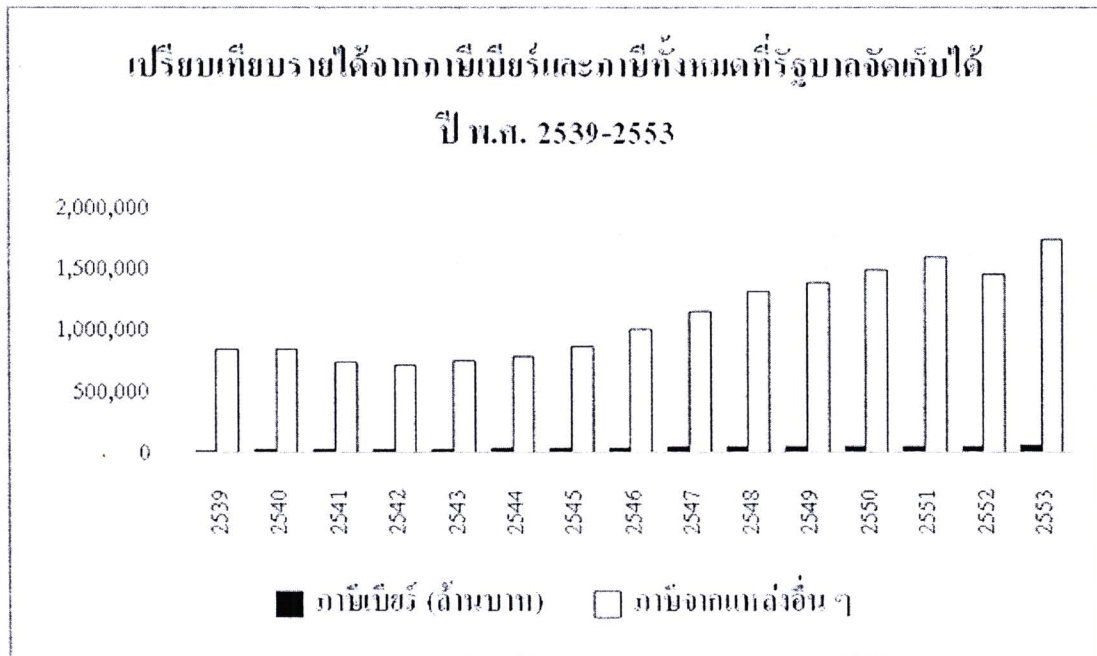
เปรียบเทียบรายได้จากภาษีเบียร์และภาษีทั้งหมดที่รัฐบาลจัดเก็บได้ ปี พ.ศ. 2539-2553

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	ที่มาของรายได้			
	ภาษีเบียร์	ภาษีจากแหล่งอื่น ๆ	อัตราร้อยละของภาษีเบียร์ต่อรายได้จากภาษีที่จัดเก็บได้ทั้งหมด	อัตรากำไรเพิ่มของรายได้จากภาษีเบียร์
2539	17,360	850,005.10	2.04	14.73
2540	21,383	843,575.90	2.53	23.17
2541	23,191	733,461.20	3.16	8.46
2542	24,992	708,825.50	3.53	7.77
2543	26,438	750,082.50	3.52	5.79
2544	29,991	785,414.91	3.82	13.44
2545	31,650	867,192.05	3.65	5.53
2546	36,987	1,008,934.40	3.67	16.86
2547	42,749	1,156,682.50	3.70	15.58
2548	45,483	1,323,327.98	3.44	6.40
2549	44,210	1,397,002.46	3.16	-2.80
2550	52,088	1,502,051.33	3.47	17.82
2551	53,465	1,611,257.72	3.32	2.64
2552	48,993	1,464,689.55	3.34	-8.36
2553	58,831	1,746,796.74	3.37	20.08

ที่มา. จาก รายเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง 2539-2553, โดย สำนักงานเศรษฐกิจ-การคลัง, 2554, ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2554, จาก <http://www.fpo.go.th>

โดยการแสดงให้เห็นภาพของปริมาณการบริโภคเบียร์ ซึ่งแสดงได้โดยภาพ 11
ดังนี้

ภาพ 11 เปรียบเทียบรายได้จากภาษีเบียร์และภาษีทั้งหมดที่รัฐบาลจัดเก็บได้ ปี พ.ศ. 2539-2553

ที่มว. จากการนำตัวเลขของตาราง 9 มา Plot กราฟ

1. ในการจัดเก็บภาษีเบียร์ของไทยนั้น ได้มีการจัดเก็บภาษีตามมูลค่าของเบียร์ที่ทำในประเทศไทย โดยกำหนดจากราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อถือเป็นเกณฑ์ในการคำนวณภาษี และคิดภาษีในอัตราที่เท่ากันทุกประเภทของสินค้ารายละเอียด (ดูตาราง 16 ในภาคผนวก ก)

และเนื่องจากอัตราภาษีในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ไม่อาจตอบสนองการบริหารนโยบายด้านการคลังของรัฐในส่วนรายได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการปรับอัตราภาษีสรรพสามิตสุราจะช่วยให้การบริโภคสุราลดลง โดยออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดของสุราและอัตราภาษีสุรา (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552 ซึ่งอัตราภาษีที่จัดเก็บตามฐานใหม่นี้จะมีอัตราที่เท่ากันโดยอัตราภาษีเบียร์ จากร้อยละ 55 ตามมูลค่าเป็นร้อยละ 60 ตามมูลค่า สุราขาวจากอัตราตามปริมาณ 110 บาทต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ เป็น 120 บาทต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ สุราผสมจากอัตราตามปริมาณ 280 บาทต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ เป็น 300 บาทต่อลิตรแห่ง

แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ และบรันดีจากร้อยละ 45 ตามมูลค่าเป็นร้อยละ 48 ตามมูลค่า
(คูตาราง 10) (กรมสรรพสามิต, 2552ข, หน้า 23-31)

ตาราง 10

อัตราภาษีสรรพสามิตสุราที่จัดเก็บในปี พ.ศ. 2552

ประเภท	อัตราภาษีที่จัดเก็บในปัจจุบัน	
	ตามมูลค่า ร้อยละ	ตามปริมาณ (บาทต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์)
1. สุราแช่		
1.1 ชนิดเบียร์	60	100
1.2 ชนิดไวน์และสปาร์กลิงไวน์ที่ทำจากองุ่น	60	100
1.3 ชนิดสุราแช่พื้นเมือง	25	70
1.4 ชนิดอื่น นอกจาก 1.1 ถึง 1.3	25	70
2. สุรากลั่น		
2.1 ชนิดสุราขาว	50	120
2.2 ชนิดสุราผสม	50	300
2.3 ชนิดสุราปรุงพิเศษ	50	400
2.4 ชนิดสุราพิเศษ		
(1) ประเภทบรันดี	48	400
(2) ประเภทวิสกี้	50	400
(3) ประเภทอื่น ๆ นอกจาก (1) และ (2)	50	400

ที่มา. จาก รายงานประจำปี 2552 (หน้า 31), โดย กรมสรรพสามิต, 2552ข, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

เนื่องจากเบียร์เป็นสินค้าที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์เช่นเดียวกับสุรา ดังนั้นสินค้าทั้งสองชนิดนี้เป็นสินค้าที่สามารถใช้ทดแทนกันได้ หากสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งมีราคาที่สูงขึ้น หรือคุณภาพลดต่ำลง จากอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาขายปลีกเบียร์ในปี พ.ศ. 2552 ปี พ.ศ. 2553 และปี พ.ศ. 2548 ราคาขายปลีกเบียร์มีอัตราสูงสุดร้อยละ 3.92, 3.10 และ 2.50 ตามลำดับ และปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2551 ราคาขายปลีกเบียร์มีอัตราการเพิ่มที่ลดลงซึ่งการเพิ่มนั้นไม่ถึงร้อยละ 0.5 ส่วนในปี พ.ศ. 2546 และปี พ.ศ. 2547 อัตรา

การเปลี่ยนแปลงของราคาขายปลีกเบียร์ลดลงตามลำดับ คือ ร้อยละ 0.04 และ 0.24 ตามลำดับ และลดลงต่ำที่สุดในปี พ.ศ. 2550 คือ ลดลงร้อยละ 0.28 ในขณะที่สินค้าสุรา อัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาขายปลีกลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2547 แต่ในปี พ.ศ. 2548-2553 อัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาขายปลีกจะเพิ่มขึ้น ซึ่งอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาขายปลีกที่ลดลงในปี พ.ศ. 2546-2547 และต่ำสุดในปี พ.ศ. 2545 คือ อัตราร้อยละ 0.71, 1.94 และ 15.86 ตามลำดับ ส่วนอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาขายปลีกที่เพิ่มขึ้นจะเพิ่มขึ้นสูงสุดในปี พ.ศ. 2548 คือ อัตราร้อยละ 44.19 และอัตราการเพิ่มลดลงในปี พ.ศ. 2552 และ ปี พ.ศ. 2549 คือ อัตราร้อยละ 11.26 และ 10.89 ตามลำดับ ส่วนในปี พ.ศ. 2550 ปี พ.ศ. 2551 และปี พ.ศ. 2553 อัตราการเพิ่มจะลดต่ำสุด คือ ไม่ถึงร้อยละ 10 (ดูตาราง 11)

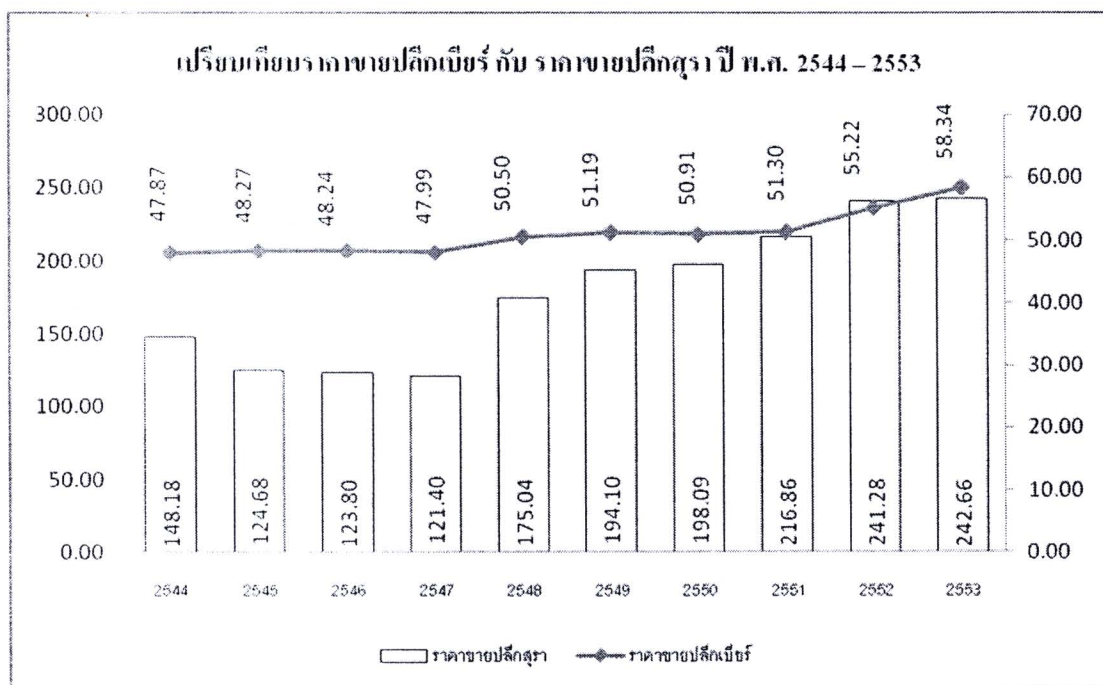
ตาราง 11

เปรียบเทียบราคาขายปลีกเบียร์กับสุรา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2553 (หน่วย: บาท)

ปี พ.ศ.	ราคาขายปลีก เบียร์	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	ราคาขายปลีก สุรา	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2544	47.87	-	148.18	-
2545	48.27	0.84	124.68	-15.86
2546	48.24	-0.08	123.80	-0.71
2547	47.99	-0.51	121.40	-1.94
2548	50.50	5.22	175.04	44.19
2549	51.19	1.38	194.10	10.89
2550	50.91	-0.55	198.09	2.06
2551	51.30	0.76	216.86	9.47
2552	55.22	7.63	241.28	11.26
2553	58.34	5.67	242.66	0.57
	อัตราการ เปลี่ยนแปลงเฉลี่ย	2.04	อัตราการ เปลี่ยนแปลงเฉลี่ย	5.99

ที่มา. จาก ราคาขายปลีกสินค้าและบริการ, โดย สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า, 2554, ค้นเมื่อ 24 กันยายน 2554, จาก <http://www.price.moc.go.th/content1.aspx?cid=19>

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสินค้าทั้งสองชนิดจะเห็นได้ว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาขายปลีกสินค้าเบียร์มีแนวโน้มการเพิ่มหรือลดที่ไม่คงที่ และอัตราการเพิ่มหรือลดลงนั้นก็ไม่แตกต่างกันมาก ส่วนสินค้าสุราอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาขายปลีกมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นมากกว่าการลด และในการเพิ่มนั้นก็เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 5.99 ซึ่งสูงกว่าเมื่อเทียบกับการเพิ่มของสินค้าเบียร์ ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 2.04 (ดังแสดงในภาพ 12)

ภาพ 12 เปรียบเทียบราคาขายปลีกเบียร์กับสุรา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2553

ที่มา. จากการนำตัวเลขของตาราง 11 มา Plot กราฟ

2. การเก็บภาษีเบียร์ที่นำเข้าจากต่างประเทศ กรณีเบียร์ที่นำเข้าจากต่างประเทศ แต่เดิมเสียภาษีสุราในอัตราตามปริมาณแต่เพียงอย่างเดียว โดยพิจารณาจากชนิดสุรา ขนาดบรรจุและดีกรีสุรา ต่อมาเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้มีการจัดเก็บตามอัตราตามมูลค่าด้วย สำหรับการจัดเก็บภาษีจากสุราที่นำเข้าจากต่างประเทศมีวิธีคิดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2493; 2534)

ภาษีศุลกากรนำเข้า = [(ราคา C.I.F. + บวกอากรขาเข้า + ค่าธรรมเนียมพิเศษตาม
กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ภาษีและ
ค่าธรรมเนียมอื่นตามที่กำหนด X อัตราภาษีศุลกากร)]

จากวิธีการจัดเก็บภาษีของเบียร์ที่นำเข้าจากต่างประเทศดังกล่าวทำให้รัฐบาลมี
รายได้เพิ่มขึ้นจากอากรขาเข้า ค่าธรรมเนียมพิเศษ และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ตามที่กฎหมาย
กำหนด

ผลกระทบด้านลบที่เกิดจากการผลิตเบียร์

ข้อมูลจาก กระทรวงสาธารณสุข, กองสถิติสาธารณสุข (2554) พบว่า ผลกระทบ
ทางด้านลบที่เกิดจากการผลิตเบียร์อันนำไปสู่การดื่มเบียร์ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียทางด้าน
สุขภาพ และทางด้านเศรษฐกิจ

ผลเสียทางด้านสุขภาพ โรคที่เกิดจากการดื่มเบียร์มีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มโรคทางระบบประสาท ได้แก่ โรคความจำเสื่อม โรคจิตเภท โรคจิต
หลง/ประสาทหลง โรคนอนไม่หลับ และโรคคลังเพื่ออันเกิดจากโรคพิษสุราเรื้อรัง
2. กลุ่มโรคเมะเร็งอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้แก่ โรคเมะเร็งในระบบ
ทางเดินอาหารส่วนบน ทรวงอก/ตับ
3. กลุ่มโรคเรื้อรังอื่น ๆ ได้แก่ โรคตับอ่อนอักเสบเฉียบพลัน โรคเบาหวาน (เกิด
จากตับอ่อนอักเสบ) โรคตับแข็ง โรคกระเพาะอาหารอักเสบ โรคต่อมหมวกไต โรคเกาต์
และโรคพิษสุราเรื้อรัง
4. กลุ่มโรคหลอดเลือดและหัวใจ ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูงซึ่งเกิดจาก
ความผิดปกติของกล้ามเนื้อหรือเซลล์กล้ามเนื้อหัวใจ โรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ และ
โรคสมองส่วนนอกเสื่อม
5. อุบัติเหตุและการบาดเจ็บโดยไม่ตั้งใจ ได้แก่ โรคทางตรงและทางอ้อมดังนี้
โรคแพ้พิษสุรา โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

กองสถิติข้อมูล กระทรวงสาธารณสุข จำนวนประชากรที่เสียชีวิตด้วยโรคที่มี
สาเหตุมาจากการดื่มเบียร์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552 จำนวนประชากรที่เสียชีวิตที่มีสาเหตุ

มาจากการดื่มเบียร์สูงสุด คือ ในกลุ่มโรคหลอดเลือดและหัวใจร้อยละ 62.98 หรือเท่ากับ 207,867.05 ราย ลำดับรองลงมา คือ กลุ่มโรคเรื้อรังอื่น ๆ ร้อยละ 32.45 หรือเท่ากับ 107,095.41 ราย ส่วนกลุ่มโรคทางระบบประสาท กลุ่มโรคมะเร็งอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และกลุ่มโรคทางตรงและทางอ้อมมีอัตราการเสียชีวิตที่น้อยเมื่อเทียบกับ 2 กลุ่มโรคดังกล่าว คือ ไม่ถึงร้อยละ 5 (ดูตาราง 12) โดยการแสดงให้เห็นภาพของจำนวนประชากรที่เสียชีวิตด้วยกลุ่มโรคที่มีสาเหตุมาจากการดื่มเบียร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552 (ดังแสดงในภาพ 13)

และแต่ละกลุ่มโรคก็แยกรายละเอียดในแต่ละโรคปรากฏว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552 จำนวนประชากรเสียชีวิตมากที่สุดด้วยโรคที่มีสาเหตุมาจากการดื่มเบียร์ คือ โรคหลอดเลือดในสมองมีจำนวนประชากรเสียชีวิต 105,718 ราย โรคที่จำนวนประชากรเสียชีวิตลำดับรองลงมาคือ โรคหัวใจขาดเลือดมีจำนวนประชากรเสียชีวิต 86,467 ราย และโรคที่จำนวนประชากรเสียชีวิตลำดับสาม คือ โรคของตับมีจำนวนประชากรเสียชีวิต 53,601 ราย ส่วนยอดรวมของจำนวนประชากรที่เสียชีวิตในปี พ.ศ. 2546-2547 จำนวนประชากรที่เสียชีวิตด้วยโรคที่มีสาเหตุมาจากการดื่มเบียร์มากที่สุด คือ 50,472 ราย และ 49,532 ราย ตามลำดับ (ดูตาราง 13) สุดท้ายโรคที่ติดเชื้ที่ผ่านทางการมีเพศสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่ โรคแอลไซเมอร์ โรคแผลเปื่อยกระเพาะอาหารและดูโอเด้นมเนื่องกร้ายที่ตับอ่อน และโรคความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมเนื่องจากการใช้วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท จะมีจำนวนประชากรที่เสียชีวิตจากดื่มเบียร์น้อยที่สุด คือ อัตราไม่ถึงร้อยละ 2 ของจำนวนประชากรที่เสียชีวิตทั้งหมด (ดูตาราง 14)

ตาราง 12
จำนวนประชากรที่เสียชีวิตด้วยกลุ่ม โรคที่มีสาเหตุมาจากการดื่มเบียร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552 (หน่วย: ราย)

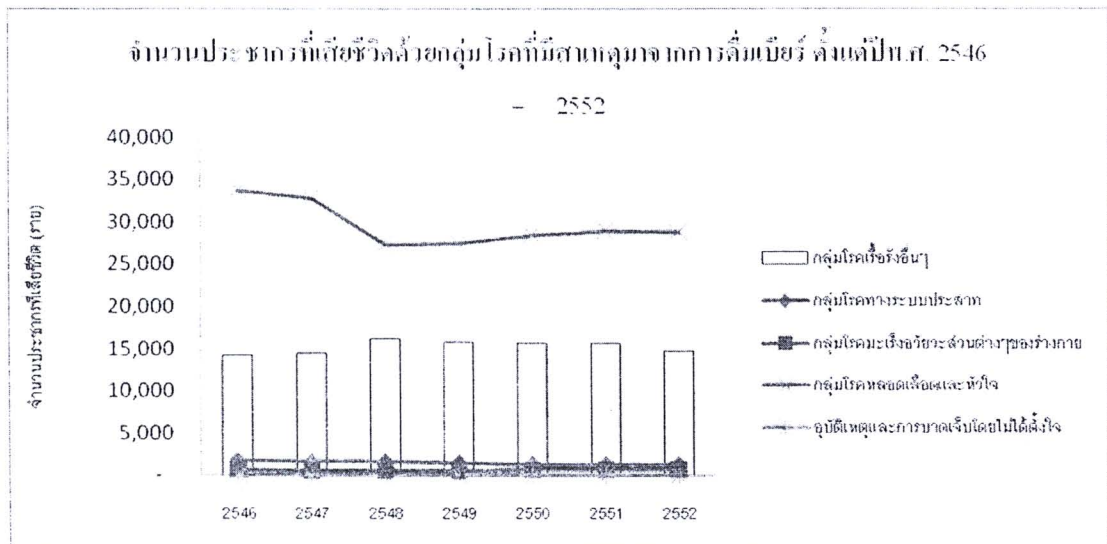
กลุ่ม โรคที่เกิดจาก	ปี พ.ศ.							ยอดรวม	
	การดื่มเบียร์	2546	2547	2548	2549	2550	2551		2552
กลุ่มโรคทางระบบประสาท		1,755	1,664	1,641	1,534	1,332	1,321	1,309	10,576
ประสาท		(3.48)	(3.36)	(3.58)	(3.38)	(2.89)	(2.83)	(2.87)	(3.20)

ตาราง 12 (ต่อ)

กลุ่มโรคที่เกิดจาก การดื่มเบียร์	ปี พ.ศ.							ยอดรวม
	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	
กลุ่มโรคกระเพาะอาหาร	692	549	599	601	648	692	740	4,529
ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	(1.37)	(1.11)	(1.31)	(1.33)	(1.41)	(1.48)	(1.62)	(1.37)
กลุ่มโรคเรื้อรังอื่น ๆ	14,285	14,493	16,212	15,775	15,703	15,671	14,761	107,095
	(28.30)	(29.26)	(35.40)	(34.78)	(34.09)	(33.57)	(32.38)	(32.45)
กลุ่มโรคหลอดเลือด และหัวใจ	33,739	32,822	27,346	27,447	28,373	28,991	28,772	207,867
	(66.85)	(66.26)	(59.71)	(60.51)	(61.60)	(62.11)	(63.12)	(62.98)
อุบัติเหตุและการบาดเจ็บ	1	4	1	0	1	1	2	10
โดยไม่ได้ตั้งใจ	(0.00)	(0.01)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงอัตราร้อยละกลุ่มโรคแต่ละกลุ่มเมื่อเทียบกับกลุ่มโรคทั้งหมด

ที่มา. จาก สถิติสาธารณสุขเต็มปี พ.ศ. 2550-2552, โดย กองสถิติสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2554, ค้นเมื่อ 24 กันยายน 2554, จาก <http://bps.ops.moph.go.th/Healthinformation/index2.html>

ภาพ 13 จำนวนประชากรที่เสียชีวิตด้วยกลุ่มโรคที่มีสาเหตุมาจากการดื่มเบียร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552

ที่มา. จากการนำตัวเลขของตาราง 12 มา Plot กราฟ

ผลเสียทางด้านเศรษฐกิจ จากรายงานผลการวิจัย พบว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงลบมากกว่าในเชิงบวก โดยพบว่า แอลกอฮอล์ส่งผลเสียต่อสุขภาพและเป็นสาเหตุสำคัญของโรคหลายชนิด เช่น โรคตับ มะเร็งกระเพาะอาหาร และมะเร็งลำไส้ ทั้งยังมีความสัมพันธ์กับภาวะความเครียดและอาการซึมเศร้า นอกจากนี้การดื่มแอลกอฮอล์ในหญิงตั้งครรภ์ก่อให้เกิดความพิการในเด็กทารก และยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมต่าง ๆ มากมาย เช่น อุบัติเหตุจากราจรมาแล้วขับ ทะเลาะวิวาท ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว อาชญากรรม การสูญเสียทรัพย์สิน ตลอดจนการสูญเสียประสิทธิภาพในการทำงานและการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร และยังพบอีกว่าแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจต่อสังคมในหลาย ๆ ด้าน โดยก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนหลายชนิด ได้แก่ ต้นทุนค่ารักษาพยาบาล (health care cost) ต้นทุนจากการสูญเสียผลิตภาพ (cost of productivity loss) ต้นทุนจากทรัพย์สินที่เสียหาย (cost of property damage) และต้นทุนจากการบังคับใช้ (มนตรัตน์ ถาวรเจริญทรัพย์ และคนอื่น ๆ, 2551, หน้า 1)

ตาราง 13

จำนวนประชากรที่เสียชีวิตด้วยโรคที่มีสาเหตุมาจากการดื่มเบียร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552 (หน่วย: ราย)

โรค	ปี พ.ศ.						
	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1. ความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมเนื่องจากการใช้							
วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท	723	792	839	734	637	642	689
2. เยื่อหุ้มสมองอักเสบ	1,029	871	795	797	689	663	604
3. โรคแอลไซเมอร์	3	1	7	3	6	16	16
4. เนื้องอกร้ายที่ตับอ่อน	692	549	599	601	648	692	740
5. แผลเปื่อยกระเพาะอาหารและ							
ดูโอเดนมัม	217	214	613	178	164	137	161
6. โรคของตับ	7,405	6,614	8,228	8,111	7,853	7,809	7,581

ตาราง 13 (ต่อ)

โรค	ปี พ.ศ.						
	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
7. เบาหวาน	6,663	7,665	7,371	7,486	7,686	7,725	7,019
8. ความดันโลหิตสูง	3,402	2,491	2,452	2,363	2,291	2,463	2,295
9. โรคหัวใจขาดเลือด	12,005	11,066	11,627	12,163	13,087	13,395	13,124
10. โรคหลอดเลือดในสมอง	18,332	19,265	15,719	12,921	12,995	13,133	13,353
11. การติดเชื้อที่ผ่านการมีเพศสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่	1	4	1	0	1	1	2
ยอดรวม	50,472	49,532	45,799	45,357	46,057	46,676	45,584

ที่มา. จาก สถิติสาธารณสุขเต็มปี พ.ศ. 2550-2552, โดย กองสถิติสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2554, ค้นเมื่อ 24 กันยายน 2554, จาก <http://bps.ops.moph.go.th/Healthinformation/index2.html>

ตาราง 14

ร้อยละของจำนวนประชากรที่เสียชีวิตด้วยโรคที่มีสาเหตุมาจากการดื่มเบียร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552 (หน่วย: ราย)

โรค	ปี พ.ศ.						
	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1. ความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมเนื่องจากการใช้วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท	1.43	1.60	1.74	1.62	1.38	1.38	1.51
2. เชื้อหุ้มสมองอักเสบ	2.04	1.76	1.65	1.76	1.50	1.42	1.33
3. โรคแอลไซเมอร์	0.01	0.00	0.01	0.01	0.01	0.03	0.04
4. เนื้องอกร้ายที่ตับอ่อน	1.37	1.11	1.24	1.33	1.41	1.48	1.62
5. แผลเปื่อยกระเพาะอาหารและคูโอเคนัม	0.43	0.43	1.27	0.39	0.36	0.29	0.35
6. โรคของตับ	14.67	13.35	17.05	17.88	17.05	16.73	16.63
7. เบาหวาน	13.20	15.47	15.28	16.50	16.69	16.55	15.40
8. ความดันโลหิตสูง	6.74	5.03	5.08	5.21	4.97	5.28	5.03
9. โรคหัวใจขาดเลือด	23.79	22.34	24.10	26.82	28.41	28.70	28.79

ตาราง 14 (ต่อ)

โรค	ปี พ.ศ.						
	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
10. โรคหลอดเลือดในสมอง	36.32	38.89	32.58	28.49	28.22	28.14	29.29
11. การติดเชื้อที่ผ่านทางการมีเพศสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ยอดรวม	50,472	49,532	45,799	45,357	46,057	46,676	45,584

ที่มา. จากการนำตัวเลขในตาราง 13 มาคำนวณเป็นร้อยละ

กฎหมายและต้นทุนจากการบังคับใช้กฎหมายและการฟ้องคดีความ (Cost of low enforcement and criminal justice) เป็นต้น (มนตร์ธม์ ถาวรเจริญทรัพย์ และคนอื่น ๆ, 2551, หน้า 1)

บทบาทและมาตรการรณรงค์เกี่ยวกับเบียร์

รัฐบาลได้ตระหนักถึงผลเสียที่เกิดจากการการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีผลต่อสุขภาพของผู้ดื่ม เกิดปัญหาความรุนแรงจากการกระทำต่อเด็กและสตรีในครอบครัว ปัญหาอุบัติเหตุ อาชญากรรม โรคเอดส์ และการสูญเสียรายได้จนอาจนำไปสู่ความยากจน รวมถึงการติดสุราเรื้อรังทำให้เสื่อมสมรรถภาพด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังส่งผลกระทบต่อทางสังคม ก่อให้เกิดความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงามของพระพุทธศาสนา ดังนั้นจำเป็นต้องมีหน่วยงาน มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ประชาชนในฐานะของผู้บริโภคมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมโดยการจัดตั้งองค์กรของภาคเอกชนเพื่อรณรงค์การลดบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (มูลนิธิเมาไม่ขับ, 2554)

บทบาทและมาตรการการรณรงค์ของภาครัฐบาล

บทบาทและมาตรการการรณรงค์ของภาครัฐบาล มีดังนี้ (บัณฑิต ศรีไพศาล และคนอื่น ๆ, 2549, หน้า 48-50; บัณฑิต ศรีไพศาล, จุฑาภรณ์ แก้วมุงคุณ, ศุภพงศ์

อัมสรพวงค์, กมล วัฒนพร, โสภิต นาสืบ และวิภาดา อันล้ำเลิศ, 2550, หน้า 43; บัณฑิต ศรีไพศาล, จุฑาภรณ์ แก้วมุงคุณ, กมล วัฒนพร, โสภิต นาสืบ, แววดาว พิมพ์พันธ์ดี และกัณณพนธ์ ภักดีเศรษฐกุล, 2551, หน้า 55-59; บัณฑิต ศรีไพศาล และคนอื่น ๆ, 2552, หน้า 77-79; บัณฑิต ศรีไพศาล, จุฑาภรณ์ แก้วมุงคุณ และกมล วัฒนพร, 2553, หน้า 106-123)

ในปี พ.ศ. 2544 มีการจัดตั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี มีรายได้จากภาษีสรรพสามิตยาสูบ และสุราในอัตราร้อยละ 2 ต่อปี ซึ่งทำหน้าที่ในด้านการกระตุ้น สนับสนุน และประสานความร่วมมือกับกลุ่มบุคคล องค์กร ชุมชนทั่วไป และภาคีสร้างเสริมสุขภาพ (ดูตาราง 17 ในภาคผนวก ข)

ในปี พ.ศ. 2546 รัฐบาลมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 กำหนดให้ห้ามเผยแพร่สปอตโฆษณาเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์หรือสปอตโฆษณาของบริษัทผู้ผลิต ห้ามการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ รวมทั้งการแสดงเครื่องหมายการค้า ชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่อบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ตลอดจนการกล่าวถึงผู้สนับสนุนรายการ และห้ามเผยแพร่โฆษณาในรายการถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาภายในประเทศทางวิทยุและโทรทัศน์ ในช่วงเวลา 05.00-22.00 น. ยกเว้นภาพเครื่องหมายการค้า ชื่อผลิตภัณฑ์ หรือชื่อผู้ผลิต เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์

ในปี พ.ศ. 2547 จัดตั้งสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ประสาน จัดการ และผลักดันยุทธศาสตร์ด้านการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แทน สสส. โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สสส.

ในปี พ.ศ. 2547 จัดตั้งศูนย์วิจัยปัญหาสุรา ซึ่งทุนที่ได้รับในการจัดตั้งหน่วยงานนั้นได้รับจาก สสส. เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อควบคุมการบริโภค และผลกระทบจากการบริโภคสุราระดับชาติ ด้วยการประสานงาน สร้างความรู้ และสนับสนุนกิจกรรมการสร้างความรู้และใช้ความรู้เพื่อสนับสนุนการพัฒนา ติดตามและประเมินผล นโยบาย มาตรการ และการดำเนินการต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไข

ปัญหาสุราโดยยึดหลักการพัฒนาคนควบคู่ไปกับการพัฒนางานการดำเนินการต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุราโดยยึดหลักการพัฒนาคนควบคู่ไปกับการพัฒนางาน

ในปี พ.ศ. 2549 มติคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ (สบอช.) เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 เห็นชอบให้มีการห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยสิ้นเชิง ยกเว้นการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาจากต่างประเทศหรือกีฬานานาชาติที่จัดขึ้นในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2549 สำนักงานอาหารและยา ได้ออกประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ให้เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยการห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ด้วยสื่อทุกชนิดหรือวิธีการอื่นใด ยกเว้นกรณีการโฆษณาในสิ่งพิมพ์ซึ่งจัดพิมพ์นอกราชอาณาจักร โดยมีได้มีวัตถุประสงค์ให้นำเข้ามาจำหน่าย จ่าย แจกในราชอาณาจักรโดยเฉพาะ และการถ่ายทอดสดเหตุการณ์สดจากต่างประเทศทางวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ที่จะออกอากาศในราชอาณาจักรไทยโดยเฉพาะ ทั้งนี้ไม่รวมการโฆษณาที่แทรกหรือคั่นระหว่างการถ่ายทอด

ในปี พ.ศ. 2550 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ปรับขึ้นอัตราภาษีสรรพสามิต และกระทรวงการคลังได้ออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดของสุราและอัตราภาษีสุราครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2550

ในปี พ.ศ. 2550 ประกาศเพิ่มโทษผู้จำหน่ายเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 ณ วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2550

ในปี พ.ศ. 2551 จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สังกัดกรมควบคุมโรค เป็นหน่วยงานวิชาการส่วนกลางของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับภารกิจเกี่ยวกับการควบคุม ป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พุทธศักราช 2551

ในปี พ.ศ. 2551 ประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีผลบังคับใช้วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 (คูตาราง 17 ใน ภาคผนวก ข)

ในปี พ.ศ. 2551 มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 ให้อำนาจพรบ. เป็นวันงดดื่มสุราแห่งชาติ

ในปี พ.ศ. 2552 ภายใต้อำนาจพรบ. 2493 ฉบับที่ 130 ในปัจจุบัน คณะรัฐมนตรีมีมติให้ปรับขึ้นอัตราภาษีสรรพสามิตและกระทรวงการคลังได้ออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดของสุราและอัตราภาษีสุรา เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2552

ในปี พ.ศ. 2552 มาตรการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางศาสนาตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2552

ในปี พ.ศ. 2553 ออกกฎกระทรวง เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการแสดงผลการประกอบกิจการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2553

ในปี พ.ศ. 2553 ออกระเบียบคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบ (พ.ศ. 2553) ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พุทธศักราช 2551

บทบาทและการรณรงค์ของภาคเอกชน

ข้อมูลจาก มูลนิธิเมาไม่ขับ (2554) พบว่า องค์กรเอกชนที่มีบทบาทมากที่สุดของการรณรงค์เพื่อการลดการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ คือ มูลนิธิเมาไม่ขับ โดยนายดำรง พุฒตาล ประธานชมรมเมาไม่ขับ

มูลนิธิเมาไม่ขับ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2545 โดยมีจุดประสงค์หลัก คือ การรณรงค์เพื่อลดอุบัติเหตุจราจรที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งมีการดำเนินงานที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. การดำเนินการรณรงค์ลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ ร่วมกับภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน
2. มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเครือข่ายเหยื่อเมาแล้วขับ เพื่อแจกสื่อรณรงค์เพื่อลดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลปีใหม่ โครงการปีใหม่ไปให้ถึง (ARRIVE ALIVE) โดยมี การจัดตั้งศูนย์ในจังหวัดต่าง ๆ เช่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสงขลา จังหวัดพะเยา จังหวัดยะลา จังหวัดน่าน เป็นต้น

3. มูลนิธิเมาไม่ขับร่วมกับ สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลแขวงพระนครเหนือ จัดโครงการ “ปัจฉิมนิเทศ” ผู้ถูกคุมประพฤติคดีเมาแล้วขับ โดยมีกิจกรรมบรรยายให้ความรู้ทางด้านกฎหมาย ประสบการณ์ความสูญเสียจากเหยื่อเมาแล้วขับ หลังจากนั้น สานิตการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อพบผู้ประสบเหตุ

4. มูลนิธิเมาไม่ขับ ร่วมกับ โรงพยาบาลมหาราชน และ โรงเรียน โชคชัยวิทยาคม จัดโครงการพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชน เพื่ออบรมความรู้ด้านอุบัติเหตุและถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่นักเรียน

5. จัดกิจกรรมอบรมความรู้เรื่องกฎจราจรและทำงานบริการสังคมแบบกลุ่ม ให้กับอาสาสมัครทำความดีให้ทำงานบริการสังคมในพื้นที่โรงพยาบาลสิริธรและ ธรรมรงค์เมาไม่ขับในจุดตรวจสี่แยกพัฒนาการ

6. ศูนย์ประสานงานเครือข่ายของมูลนิธิเมาไม่ขับ ทำการรณรงค์โดยใช้ชื่อ โครงการ “เมาไม่ขับ” ในช่วงเทศกาลปีใหม่ และเทศกาลสงกรานต์ ทั่วประเทศ

7. ดำเนินโครงการอบรมความรู้และกฎหมายเกี่ยวกับจราจร โดยการให้อาสาสมัครทำความดี ผู้นำชุมชน และประชาชน เพื่อสร้างความตระหนักและความรู้ในด้านการจราจร

8. ศูนย์ประสานงานเครือข่ายของมูลนิธิเมาไม่ขับ ทำการรณรงค์โดยใช้ชื่อ โครงการปีใหม่ไปให้ถึง “Arrive Alive” ในช่วงเทศกาลปีใหม่ โดยการแจกสื่อ แผ่นพับ สติกเกอร์ เพื่อลดอุบัติเหตุ

9. สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลแขวงพระนครเหนือร่วมกับมูลนิธิเมาไม่ขับ จัดกิจกรรมอบรมความรู้ผู้ถูกคุมประพฤติเพื่อรับฟังผู้ที่รับอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากการดื่มสุรา